

Sygn. akt I C 1146/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 września 2015 r.

Sąd Rejonowy Gdańsk – Północ w Gdańsku I Wydział Cywilny

w składzie

Przewodniczący: SSR Aleksandra Konkel

Protokolant: Ewelina Kądziała

po rozpoznaniu w dniu 03 września 2015 r. w Gdańsku

na rozprawie

sprawy z powództwa E. J., J. Z. (1)

przeciwko E. A., M. B., S. K., A. Z.

o zapłatę

I. zasądza na rzecz powódki E. J. od pozwanych:

1. E. A. - kwotę 1.209,97 zł (jeden tysiąc dwieście dziewięć złotych dziewięćdziesiąt siedem groszy) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 25 lipca 2014r. do dnia zapłaty;
2. M. B. - kwotę 1.209,97 zł (jeden tysiąc dwieście dziewięć złotych dziewięćdziesiąt siedem groszy) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 25 lipca 2014r. do dnia zapłaty;
3. S. K. - kwotę 2.419,95 zł (dwa tysiące czterysta dziewiętnaście złotych dziewięćdziesiąt pięć groszy) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 25 lipca 2014r. do dnia zapłaty;
4. A. Z. - kwotę 1.209,97 zł (jeden tysiąc dwieście dziewięć złotych dziewięćdziesiąt siedem groszy) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 25 lipca 2014r. do dnia zapłaty;

II. zasądza na rzecz powódki J. Z. (1) od pozwanych:

1. E. A. - kwotę 1.209,97 zł (jeden tysiąc dwieście dziewięć złotych dziewięćdziesiąt siedem groszy) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 25 lipca 2014r. do dnia zapłaty;
2. M. B. - kwotę 1.209,97 zł (jeden tysiąc dwieście dziewięć złotych dziewięćdziesiąt siedem groszy) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 25 lipca 2014r. do dnia zapłaty;
3. S. K. - kwotę 2.419,95 zł (dwa tysiące czterysta dziewiętnaście złotych dziewięćdziesiąt pięć groszy) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 25 lipca 2014r. do dnia zapłaty;
4. A. Z. - kwotę 1.209,97 zł (jeden tysiąc dwieście dziewięć złotych dziewięćdziesiąt siedem groszy) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 25 lipca 2014r. do dnia zapłaty;

III. oddala powództwo w pozostałym zakresie;

IV. znosi wzajemnie koszty postępowania między stronami.

(...)

UZASADNIENIE

Powódki E. J. i J. Z. (1) wniosły powództwo o zapłatę na rzecz każdej z nich przez pozwanych E. A., M. B., A. Z. i J. Z. (2) kwot po 2.191,83 zł oraz przez pozwanego S. K. kwoty po 4.383,66 zł. Zapłaty wskazanych kwot powódki domagały się wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. Ponadto wniosły o zasądzenie na swoją rzecz od pozwanych kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu strona powodowa wskazała, iż dochodzona kwota stanowi zrewaloryzowaną kwotę udziału w odszkodowaniu jakie przysługiwało spadkodawcy powódek, W. Z. za wywłaszczoną nieruchomość w tym za sam grunt oraz jego nawożenie. Odszkodowanie to winno być przyznane wszystkim spadkobiercom B. Z., do której nieruchomość uprzednio należała, jednakże zostało przyznane jedynie P. Z., M. K. i K. B. (będącymi poprzednikami prawnymi pozwanych), z uwagi na fakt, że w postępowaniu spadkowym po B. Z. wnioskodawca, P. Z., zataił fakt istnienia jej dwóch spadkobierców, tj. W. Z. oraz I. Z..

W odpowiedziach na pozew pozwani S. K., E. A., M. B. i A. Z. wniosli o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie kosztów postępowania. Pozwani E. A., M. B. i A. Z. podnieśli także zarzut przedawnienia roszczenia.

Uzasadniając swoje stanowisko strona pozwana wskazała, że kwota odszkodowania przyznanego w 1978 r. została podzielona na wszystkie pięcioro dzieci zmarłej B. Z., a więc również na W. Z.. Ponadto była ona wypłacona przez denominacją, przeprowadzoną w dniu 1 stycznia 1995 r., a zatem ówczesna kwota 175.995 zł odpowiada obecnym 17,60 zł.

Pozwani podnoszący zarzut przedawnienia wskazali ponadto, że od chwili zdarzeń minęło 36 lat, obie powódki były w chwili przyznania i wypłaty odszkodowania osobami dorosłymi i zorientowanymi w sprawach rodziny, a stosunki rodzinne były bardzo dobre, więc musiały zdawać sobie sprawę z istnienia ewentualnego roszczenia na rzecz W. Z.. Wskazali także, że kwota odszkodowania za grunt wyniosła jedynie 165.532 zł, natomiast kwota 10.464 zł była odszkodowaniem, za nawożenie które winien był otrzymać P. Z. z racji tego, iż to on je poniósł.

Ponadto pozwani podnieśli, iż decyzją nr (...) z dnia 8 stycznia 2014 r., wydaną w sprawie (...) Starosta (...) orzekł o zwrocie stronom postępowania części wywłaszczonej nieruchomości, jaka nie została wykorzystana na cele wywłaszczenia. Jej zwrot został jednak uzależniony od wpłaty kwoty 26.510 zł, którą w całości uiszcili pozwani. W związku z tym każda z powódek winna zwrócić pozwanym kwotę 2.651 zł. Ponadto wartość gruntu, jaki nie został zwrócony, wyniosła 38.795 zł – zgodnie z opinią, którą posługiwał się Starosta (...), a tym samym każdej z pozwanych mogłoby ewentualnie przysługiwać roszczenie jedynie o kwotę 3.879,50 zł (pomniejszone o wcześniej wskazane 2.651 zł).

Pismem z dnia 6 lipca 2015 r. powódki cofnęły pozew przeciwko J. Z. (2) bez zrzeczenia się roszczenia, wobec czego postanowieniem z dnia 3 września 2015 r. Sąd w stosunku do pozwanego J. Z. (2) postępowanie umorzył.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 18 maja 1974 r., aktem własności ziemi wydanym przez (...)W. P. przyznano B. Z. własność nieruchomości gruntowej, oznaczonych geodezyjnie jako działki nr (...) o łącznej powierzchni 0,7474 ha, położone w rejonie urbanistycznym T..

/bezsporne, nadto **dowód:** akt własności ziemi – k. 34/

W dniu 30 października 1974 r. B. Z. zmarła. Postanowieniem z dnia 21 grudnia 1977 r., wydanym w sprawie o sygn. akt (...), (...) stwierdził, iż spadek po zmarłej B. Z. nabyli na podstawie ustawy: P. Z., M. K. i K. B. – każde w 1/3

części. Orzeczenie zapadło po przeprowadzeniu rozprawy, w której uczestniczył jedynie P. Z.. Postanowieniem z dnia 22 października 2013 r., wydanym w sprawie o sygn. akt (...) (...) zmienił powyższe postanowienie w ten sposób, iż stwierdził, że spadek po zmarłej B. Z. nabyli na podstawie ustawy jej synowie i córki: P. Z., W. Z., I. Z., M. K. i K. B. – każde w 1/5 części.

/bezsporne, nadto **dowód:** postanowienie z dnia 21 grudnia 1977 r. – k. 12, k.17 akt (...); kopia protokołu rozprawy z dnia 21.12.1977r., k.19; postanowienie z dnia 22 października 2013 r. – k. 23 oraz w aktach sprawy (...) odpisy skrócone aktów stanu cywilnego zstępnym spadkodawczyni – M. K., k.5-6, K. B., k.4, przysięgłe tłumaczenie aktu urodzenia P. Z., k.7 – z akt(...) SR w Sopocie, odpis skrócony aktu zgonu W. Z., k.13, kopia odpisu skróconego aktu zgonu I. Z., k.12 – z akt (...)

Żadne z dzieci B. Z., tj. P. Z., W. Z., I. Z., M. K. i K. B. w momencie wydania postanowienia dnia 22 października 2013 r. nie pozostawało przy życiu. Spadek po W. Z. w częściach po 1/2 części nabyły jego żona J. Z. (1) oraz córka E. J.. Spadkobiercami P. Z. są: A. Z. i J. Z. (2), spadkobiercami K. B.: M. B. i E. A., spadkobiercami I. Z.: J. Z. (3) i J. Z. (4), natomiast spadkobiercą M. K. jest S. K.

/bezsporne, nadto **dowód:** postanowienie z dnia 9 maja 2013 r. – k. 17/

Decyzją z dnia 25 kwietnia 1978 r.(...) W.-W. orzekł o pozbawieniu B. Z. własności nieruchomości nabytej w drodze aktu własności ziemi w trybie wywłaszczenia. Przedmiotową decyzją ustalono odszkodowanie z tytułu wywłaszczenia nieruchomości w łącznej wysokości 175.966 zł, na które składało się odszkodowanie za grunt w kwocie 165.532 zł oraz odszkodowanie za nawożenie w kwocie 10.464 zł. Odszkodowanie to przyznane zostało zstępnym B. Z. P. Z., M. K. i K. B. – każdemu z nich w kwocie po 58.665 zł.

/bezsporne, nadto **dowód:** decyzja z dnia 25 kwietnia 1978 r. – k. 9-11/

Spadkobiercy B. Z. nieujęci w postanowieniu spadkowym z dnia 21 grudnia 1977 r., wydanym w sprawie o sygn. akt Ns 2647/77 nie mieli wiedzy o postępowaniu spadkowym. Nie uzyskali oni żadnych kwot z tytułu odszkodowania za wywłaszczenie nieruchomości.

/**dowód:** przesłuchanie powódki E. J., k.142, k.145; przesłuchanie powódki J. Z. (1), k.142, k.194, k.198/

Relacje pomiędzy W. Z. a resztą zstępnym B. Z. były chłodne. W. Z. miał w rodzinie opinię osoby nadużywającej alkoholu, rozrzutnej i nadmiernie rozrywkowej a także niezainteresowanej sprawami rodziny.

/**dowód:** przesłuchanie powódki J. Z. (1), k.142, k.194, k.198; przesłuchanie pozwanej E. A., k.142, k.145; przesłuchanie pozwanego S. K., k.142, k.145; przesłuchanie pozwanego A. Z., k.143, k.145; przesłuchanie pozwanego M. B., k.143, k.145; kopia listów P. Z. do W. Z., k.69-70/

Kwota uzyskana ze sprzedaży nieruchomości w S. należącej uprzednio do B. Z. została podzielona pomiędzy jej dzieci.

/bezsporne, nadto **dowód:** kopia listów P. Z. do W. Z., k.69-70; przesłuchanie powódki J. Z. (1), k.142, k.194, k.198/

Decyzją nr (...) z dnia 8 stycznia 2014 r., wydaną w sprawie (...) (...) orzekł o zwrocie części wywłaszczonej nieruchomości, jaka nie została wykorzystana na cele wywłaszczenia na rzecz M. B., E. A., S. K., A. Z., J. Z. (2), J. Z. (1), E. J., J. Z. (4) i J. Z. (3). Decyzją tą zobowiązano równocześnie zstępnym P. Z., M. K. i K. B., to jest M. B., E. A., S. K., A. Z. i J. Z. (2) do zwrotu zwaloryzowanego odszkodowania w kwocie 26.510 zł.

/bezsporne, nadto **dowód:** sentencja decyzji z dnia 8 stycznia 2014 r. wraz z pismem przewodnim – k. 72, 73/

Powódki o przeprowadzeniu postępowania spadkowego po B. Z. i wydanym w tym postępowaniu postanowieniu o stwierdzeniu nabycia spadku z pominięciem W. Z., jak również o kwestii przyznanego w 1978 r. odszkodowania dowiedziały się w 2013 r.

/dowód: przesłuchanie powódki E. J. – k. 142, 145; przesłuchanie powódki J. Z. (1) – k.142, 193, 198/

Nieruchomość odzyskana na podstawie decyzji z dnia 8 stycznia 2014r. została sprzedana na rzecz K. I. i G. I. - każdy ze współwłaścicieli, we własnym zakresie, sprzedał tymże swój udział w prawie własności nieruchomości. Zgodnie z umowami, kwota 26.510 zł należna Miastu S. W., łącznie, od M. B., E. A., S. K., A. Z. i J. Z. (2) została uiszczona przez nabywców nieruchomości, K. I. i G. I..

/bezsporne, nadto **dowód:** przesłuchanie powódki E. J., k.142, k.145; przesłuchanie pozwanej E. A., k.142, k.145; przesłuchanie pozwanego S. K., k.142, k.145; przesłuchanie pozwanego A. Z., k.143, k.145; przesłuchanie pozwanego M. B., k.143, k.145/

Powódki, za pośrednictwem fachowego pełnomocnika, wezwały pozwanych do zapłaty, jednak bezskutecznie.

/dowód: pismo pozwanych, k.31-33/

Celem ustalenia wysokości należnego sobie od pozwanych świadczenia, powódki zleciły sporządzenie wyliczenia zwaloryzowanej kwoty odszkodowania wypłaconego części spadkobierców B. Z. w związku z wywłaszczeniem nieruchomości.

/dowód: opinia z zakresu rachunkowości, k.24-30/

Sąd zważył, co następuje:

Stan faktyczny sprawy był w znacznej części bezsporny. Strony były zgodne co do kręgu spadkobierców po B. Z., faktu zatajenia w postępowaniu spadkowym przed (...)części zstępnych spadkodawczyni B. Z.. Poza sporem była okoliczność istnienia majątku – nieruchomości w T., która uległa wywłaszczeniu za odszkodowaniem, przyznanym trojgu spośród pięciorga dzieci B. Z.. Spór ogniskował się wokół kwestii, czy beneficjenci odszkodowania podzielili otrzymaną kwotę pomiędzy wszystkich zstępnych spadkodawczyni, na co wskazywali pozwani. Kwestią wymagającą ustalenia było również czy W. Z. wiedział o przeprowadzeniu postępowania spadkowego po B. Z. i wydanym w tym postępowaniu postanowieniu o stwierdzeniu nabycia spadku z jego pominięciem, jak również o kwestii przyznanego w 1978 r. odszkodowania, a także kiedy o ww. okolicznościach dowiedziały się powódki.

Sąd oddalił wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z zakresu rachunkowości, którego strona powodowa wniosowała na okoliczność „zweryfikowania prawidłowości wyliczenia żądanych kwot odszkodowania na podstawie opinii przedłożonej wraz z pozwem” uznawszy, że dokonanie tych ustaleń nie wymaga wiadomości specjalnych.

Dokonując ustaleń faktycznych w sprawie Sąd oparł się na dowodach w postaci dokumentów oraz kopii dokumentów zebranych w aktach sprawy oraz dokumentów zgromadzonych w aktach postępowań spadkowych (...) o sygnaturach (...) Ich autentyczność i prawdziwość nie budziła wątpliwości, ani nie były one kwestionowane przez strony postępowania, w dodatku większość z nich miała walor dokumentów urzędowych. Jakkolwiek powódka J. Z. (1) kwestionowała fakt otrzymywania korespondencji przez męża wskazując na chłodne relacje pomiędzy nim a resztą rodzeństwa, zdaniem Sądu wiarygodnym jest, że W. Z. listy te otrzymał. Zważywszy na różne miejsca zamieszkania braci a zarazem konieczność porozumienia się w kwestii sprzedaży domu po matce a jednocześnie brak w owym czasie innej, równie powszechnej jak listowa, formy komunikacji, należało uznać, że bracia kontaktowali się w ten sposób. Tym niemniej, zdaniem Sądu, z treści tychże listów wynika, że relacje pomiędzy W. Z. a P. Z. były poprawne, jakkolwiek nie zażyłe, nad czym P. Z. ubolewał. Świadczy o tym fragment: „Dziwiliśmy się, że ty wiedząc że W. jadą na spotkanie ze mną i K. nie przyjechałeś także do O., ale trudno taki już jesteś. Ciekawy jestem, kiedy przyjdzie czas na interesowanie się sprawami Rodziny.” Czy też „(...) skończyły się dobre czasy, w S. nie mam gdzie przemocować a Ty nie byłeś taki dobry żeby zaproponować spanie u Was (...)”

Podstawą ustaleń faktycznych Sąd uczynił również zeznania powódek uznając je za wiarygodne. Co do zeznań pozwanych, zdaniem Sądu zasługują one na wiarę jedynie w takim zakresie, w jakim znajdują potwierdzenie w

innym, zgromadzonym w sprawie, materiale dowodowym. Nie zasługuje zatem na wiarę twierdzenie pozwanych, że trójka spadkobierców B. Z. ujętych w postanowieniu spadkowym z 1977 podzieliła się uzyskanym odszkodowaniem z pozostałą dwójką zstępnych spadkodawczyni.

Na okoliczność rozdysponowania kwot uzyskanych tytułem odszkodowania za wywłaszczenie nie zostały przedstawione żadne dokumenty; jedyne źródło dowodu stanowiły zeznania stron. Dokonując oceny tychże osobowych źródeł dowodów należało mieć na względzie, że żadna z osób uczestniczących w procesie nie była bezpośrednim uczestnikiem wydarzeń mających znaczenie dla rozstrzygnięcia. Wszelkie rozliczenia następowały bowiem pomiędzy dziećmi B. Z., które w chwili wszczęcia procesu już nie żyły. W ocenie Sądu, w przedmiotowej kwestii to stanowisko strony powodowej należało podzielić. Należy bowiem mieć na względzie, że powódka J. Z. (1) przyznała fakt otrzymania przez męża kwot tytułem ceny sprzedaży nieruchomości w S.. Co więcej, na tę okoliczność były również dowody w postaci listów od P. Z. do brata W., w których mowa jest o sprzedaży. Gdyby zatem W. Z. otrzymał należność za wywłaszczenie nieruchomości J. Z. (1) z pewnością by o tym wiedziała. Za wiarygodne zaś uznał Sąd twierdzenia powódki, że brak było jakichkolwiek podstaw do uznania, że jej mąż otrzymał pieniądze z tytułu odszkodowania za wywłaszczenie.

Co więcej, za okoliczność nie bez znaczenia dla ustalenia, czy W. Z. otrzymał pieniądze od rodzeństwa, uznać należy fakt, że sprzedaży podlegała nieruchomość położona w tej samej miejscowości, w której zamieszkiwał wraz z rodziną, a nadto zabudowana domem, w którym mieszkała jego matka B. Z.. Oczywistym jest, że fakt sprzedaży tej nieruchomości nie uszedł by uwadze W. Z.. Wywłaszczenie dotyczyło natomiast ziemi w T., której własność B. Z. nabyła na pięć miesięcy przed śmiercią. Zmiany własnościowe tej nieruchomości mogły zatem następować niezauważane przez osobę „niezainteresowaną sprawami rodziny” za jaką uważany był W. Z. (vide: treść listu, k.69). Dodatkowo, należy podkreślić, że w postępowaniu spadkowym po B. Z., dwoje spadkobierców (I. Z. i W. Z.) zostało pominiętych na skutek celowych działań P. Z., który zataił w postępowaniu toczącym się przed (...) fakt istnienia braci, jako uprawnionych do spadku po B. Z.. Nie sposób uznać, że takie działanie mogło mieć inny cel niż osiągnięcie korzyści majątkowej kosztem pominiętych spadkobierców. Nie przekonuje stanowisko, że działanie to mogło mieć inny cel - oszczędzenie zamieszkałym poza T. braciom kłopotów związanych ze stawiennictwem w sądzie, zważywszy, że nieobecność uczestników nie stała na przeszkodzie przeprowadzeniu postępowania – na rozprawie stawiał się jedynie P. Z..

Za prawdziwością twierdzenia powódek o braku partycypacji pominiętych spadkobierców w kwocie odszkodowania za wywłaszczenie przemawia również i to, że pozwani nie żądali od spadkobierców owych pominiętych zstępnych partycypacji w kwocie mającej podlegać zwrotowi na podstawie decyzji Starosty (...) nr (...) z dnia 8 stycznia 2014 r., wydanej w sprawie (...)

Nie można również podzielić zapatrywania pozwanych, że część odszkodowania należna za nawożenie miała by nie podlegać podziałowi jako zwrot nakładów poniesionych wyłącznie przez P. Z.. Zdaniem Sądu, skoro odszkodowanie za nawożenie dostali wszyscy troje spadkobiercy (jak wynika z treści decyzji z dnia 25 kwietnia 1978 r.) a nie tylko P. Z., to brak jest przesłanek aby co do tej kwoty pominąć powódki jako zstępne pierwotnie pominiętego spadkobiercy.

Z przytoczonych względów Sąd uznał, że żądanie zapłaty objęte pozwem jest – co do zasady – należne powódkom. Żądanie to ma swoją podstawę prawną w przepisie art. 405 kc, zgodnie z którym kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, obowiązany jest do wydania korzyści w naturze, a gdyby to nie było możliwe, do zwrotu jej wartości. Nie ulega bowiem wątpliwości, że poprzednicy prawni pozwanych wzbogacili się bezpodstawnie kosztem poprzednika prawnego powódek, pobierając świadczenie mu należne. Jakkolwiek zostało ono im przyznane na podstawie decyzji administracyjnej, podstawą jej wydania – co do kręgu beneficjentów odszkodowania - było postanowienie spadkowe, o którym poprzednicy prawni pozwanych wiedzieli, że jest nieprawidłowe. Zgodnie z art.922 kc obowiązek zwrotu bezpodstawnego wzbogacenia jak również prawo do zwrotu świadczenia bezpodstawnie pobranego przeszło na – odpowiednio – pozwanych oraz powódki.

Podstawę prawną roszczenia powódek stanowi również przepis art. 358¹ §3 kc, zgodnie z którym w razie istotnej zmiany siły nabywczej pieniądza po powstaniu zobowiązania sąd może, po rozważeniu interesów stron, zgodnie z zasadami współżycia społecznego, zmienić wysokość lub sposób spełnienia świadczenia pieniężnego chociażby były one ustalone w orzeczeniu lub umowie.

Faktem bezspornym, powszechnie znanym i jako takim nie wymagającym dowodu z mocy art. 228 § 1 kpc, jest ogromny spadek siły nabywczej pieniądza, który nastąpił w latach 1975-1995. W okresie tym miała miejsce hiperinflacja i dlatego też należy przyjąć, że istnienie podstawowej przesłanki dla zastosowania art. 358¹ §3 kc nie może budzić jakichkolwiek wątpliwości.

Przedmiotem rozważań Sądu pozostała zatem kwestia zgodności interesów stron z zasadami współżycia społecznego.

Zważyć należy, iż kwoty żądane pozwem stanowią świadczenie, które powinno było zostać spełnione na rzecz poprzednika prawnego powódek, W. Z., już w roku 1978. Świadczenie to, stanowiące namiastkę ekwiwalentu za wywłaszczoną nieruchomość należało się uprawnionemu jako spadkobiercy B. Z..

Procesy inflacyjne spowodowały, iż w chwili obecnej świadczenie obliczone bez uwzględnienia waloryzacji utraciło by dla powódek pierwotne znaczenie ekonomiczne. W ocenie Sądu uznać zatem należy, iż żądanie zasądzenia zwaloryzowanego świadczenia zgodne jest z zasadami współżycia społecznego.

Przyjęcie konkretnych rozwiązań co do kryterium waloryzacji świadczenia przepis art. 358¹ §3 kc pozostawia uznaniu Sądu, ustawodawca nie zawarł bowiem w treści tego przepisu konkretnych mierników. Rzeczą Sądu orzekającego było zatem dokonanie wyboru takiego kryterium waloryzacji, który w zgodzie z treścią przepisu art. 358¹ §3 k.c. uwzględniałby uzasadnione interesy każdej ze stron przedmiotowego stosunku prawnego. Zgodnie zaś z ustalonym orzecznictwem za wyborem kryterium waloryzacji świadczenia przemawiać powinny takie względy jak charakter i cel świadczenia podlegającego waloryzacji oraz źródło powstania zobowiązania z którego następnie wynikł obowiązek świadczenia.

Wyliczając zwaloryzowane świadczenie Sąd zastosował kryterium przeciętnego wynagrodzenia. Zaznaczyć przy tym należy, iż porównaniu powinny podlegać kwoty wynagrodzenia netto. Wynagrodzenia w 1978 r. były wypłacane w pełnej wysokości, dlatego dla porównania należało przyjąć kwotę netto wynagrodzenia z II kwartału 2015 r., to jest wynagrodzenia z daty najbliższej dacie orzekania (brak danych o przeciętnym wynagrodzeniu za III kwartał). Zdaniem Sądu właściwe jest uwzględnienie daty orzekania, nie zaś daty wskazanej w pozwie, co do której nie zostało zresztą wyjaśnione co to jest za data (nie jest to data wytoczenia powództwa).

Dokonując wyliczeń Sąd podzielił pełną kwotę odszkodowania (175.996 zł) przez przeciętne wynagrodzenie w roku 1978 uzyskując wynik 36, (...). Wynik ten oznacza, że w roku 1978 odszkodowanie stanowiło 36, (...) -krotność przeciętnego wynagrodzenia. Zgodnie z komunikatem (...)z dnia 11 sierpnia 2015r. przeciętne wynagrodzenie w II kwartale 2015r. wyniosło 3.854,88 zł, przy czym jest to wartość brutto. Przeliczając ją na kwotę netto uzyskujemy wynik 2.752,01 zł. Wskazaną wartość należało pomnożyć przez 36, (...), co dało wynik 99.108,40 zł.

Kwota 99.108,40 zł stanowi zwaloryzowaną, na dzień orzekania, wartość odszkodowania. Celem ustalenia kwoty należnej powódkom należało wskazaną wartość podzielić przez 5 (liczba uprawnionych osób) co daje kwotę 19.821,68 zł. Wynik ten z kolei należało podzielić przez 2, celem ustalenia kwoty jaką powinna uzyskać każda z powódek (nie uwzględniając rozliczeń z tytułu zwrotu części odszkodowania). Kwota ta to 9.910,84 zł. Dzielać wskazaną wartość przez 3 uzyskujemy sumę, jaką każdy z uwzględnionych w decyzji z 1978r. spadkobierców powinien zapłacić każdej z powódek (9.910,84 : 3 = 3.303,61 zł). Stąd, kwota należna każdej z powódek od M. B., E. A., A. Z. wynosi po 1.651,80 zł (ich poprzednicy prawni mieli po dwoje spadkobierców) natomiast od S. K. – po 3.303,61 zł (S. K. jest jedynym spadkobiercą M. K.).

Zważyć należy, iż – zdaniem Sądu – ryzykiem inflacji w całości powinna zostać obciążona strona pozwana, a to wobec faktu, że poprzednicy prawni pozwanych świadomie i celowo pozbawili W. Z., a w konsekwencji powódki, udziału w odszkodowaniu uzyskanym w związku z wywłaszczeniem nieruchomości wchodzącej w skład spadku.

Zważyć należy jednak, iż obliczając należne powódkom kwoty należało – i w tym względzie Sąd podzielił stanowisko pozwanych - rozliczyć środki uiszczone przez pozwanych tytułem zwrotu odszkodowania za nieruchomości wywłaszczone. Nie sposób bowiem uznać, iż w zakresie kwot odszkodowania podlegających zwrotowi, pozwani pozostają bezpodstawnie wzbogaceni względem powódek.

Kwota łącznie zapłacona przez pozwanych z tytułu zwrotu części odszkodowania wyniosła 26.510 zł, przy czym nie ma znaczenia, że zapłacił ją nabywca – oczywistym jest, że kwota uiszczona z tego tytułu pomniejszyła jego należność względem zbywców. Trudno uznać, by nabywca świadczył tytułem darmym, po prostu zwolnił się w ten sposób z części zobowiązania, w przeciwnym razie niewątpliwie podwyższeniu uległaby cena sprzedaży.

Kontynuując wyliczenia zaznaczyć należy, iż udział każdej z powódek w prawie własności zwróconej nieruchomości wyniósł 1/10 części. W konsekwencji, każda z nich powinna uiścić 1/10 kwoty zwróconego odszkodowania, czyli 2.651 zł. Celem ustalenia jaka kwota należna jest każdemu z pozwanych, a w konsekwencji o jaką kwotę należy pomniejszyć należność na rzecz każdej z powódek, trzeba mieć na względzie, że odszkodowanie otrzymały 3 osoby. Po K. B. oraz po P. Z. dziedziczą po 2 osoby, zatem każda z nich powinna otrzymać od powódek po 1/6 uiszczonego świadczenia. S. K. powinien otrzymać zwrot 2/6, bowiem jest jedynym spadkobiercą beneficjenta odszkodowania. Stąd, kwoty, o które należy obniżyć świadczenie każdej z powódek wynosi 441,83 zł w stosunku do każdego z pozwanych za wyjątkiem S. K., co do którego należna jest kwota 883,66 zł.

Odnosząc się do zarzutu przedawnienia roszczenia należy zauważyć, iż zgodnie z art. 118 kc co do zasady, termin przedawnienia wynosi lat dziesięć, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej – trzy lata. W świetle art. 120 § 1 kc bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne. W doktrynie wymagalność określa się jako stan, w którym wierzyciel ma prawną możliwość żądania zaspokojenia przysługującej mu wierzytelności. Uznać należy, iż bieg terminu przedawnienia rozpoczął się bezzwłocznie po wezwaniu wzbogaconych do wydania korzyści. Działania w kierunku uzyskania należności od pozwanych strona powodowa podjęła w 2014r. (vide: pismo stanowiące odpowiedź na wezwanie do zapłaty, k.31-33).

Nie ulega wątpliwości, że termin przedawnienia w niniejszej sprawie jest dziesięcioletni. Ustalić natomiast należało, czy strona powodowa miała możliwość wcześniejszego żądania zaspokojenia przysługującej jej wierzytelności. Biorąc pod uwagę opisywane powyżej okoliczności, należy dojść do wniosku, iż ani W. Z., ani będące jego spadkobierczyniami powódki, nie mieli wiedzy o przeprowadzeniu postępowania spadkowego po B. Z., jak również o kwestii przyznanego w 1978 r. odszkodowania. Należy dać wiarę powódkom, iż uzyskały ją dopiero w 2013 r., a więc po wszczęciu przez J. Z. (4) postępowania w sprawie zmiany postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku, które toczyło się przed Sądem Rejonowym w Sopocie (sygn. akt(...)) Strona pozwana nie wykazała, jakoby relacje między W. Z. a jego rodzeństwem miały być serdeczne i zażyłe – wręcz przeciwnie, z twierdzeń samych pozwanych wynikało, iż reszta rodzeństwa nie miała o nim dobrego zdania, kontakty utrzymywane były jedynie sporadycznie. O bliskości relacji pomiędzy braćmi nie świadczą przedłożone do akt listy, o czym była już mowa we wcześniejszej części uzasadnienia.

Mając powyższe na względzie, Sąd doszedł do przekonania, że kwota należna na rzecz każdej z powódek od M. B., E. A. i A. Z. wynosi po 1.209,97 zł (1.651,80 zł – 441,83 zł) natomiast od S. K. – po 2.419,95 zł. W konsekwencji, kwoty te, na podstawie powołanych przepisów, Sąd zasądził na rzecz powódek, o czym orzeczono w punktach I i II wyroku. O odsetkach orzeczono na mocy art. 481 § 1 kc, zgodnie z żądaniem pozwu określając termin początkowy ich naliczania na dzień wniesienia pozwu. Powództwo dalej idące Sąd oddalił, uznając roszczenie za niezasadne, o czym orzeczono w punkcie III sentencji.

O kosztach postępowania Sąd orzekł w pkt IV wyroku, na mocy art. 98 § 1 kpc w zw. z art. 100 kpc, art. 108 § 1 kpc znosząc koszty wzajemnie między stronami, z uwagi na fakt, iż powódki utrzymały się z żądaniem co do zasady, zaś co do wysokości w kwocie odpowiadającej mniej więcej połowie (55%) roszczeniu określone w pozwie.

ZARZĄDZENIE

1. (...)
2. (...)
3. (...)